

Je vote
la réduction
des inégalités

pour
agir contre les inégalités

AN KA KANK'AN JANTO BEE RA

#ankatilenbaliyakelé

WALASA BURUKINA JAMANA KA TILEN KA BEN KAN KELEN MA

Je vote
la réduction
des inégalités

pour
agir contre les inégalités

Aw minw bi jamana naməgɔya ninina

Jamana keme ni biseegi ni kənəntən la, anw ka jamana, Burukina Faso ye dugu keme ni biseegi ni filanan ye ka don adamadenyiriwali sira la. Ale tilenbaliya kama, anw ka jamana ka adamaden ka heere dəgɔya foo bisaba kemesara la (30%) o sababu la.

O tilienbaliyaw fanga ka bon kosebe baarada caaman na : nafasərəsira, jama ladonni, politiki sira, danfara min bi cəew ni musow ce ani a nəgənnaw.

Tilenbaliyaw bi ke ka taga musow ni kanbelew, bolibagataw kele sababuya ra ani desebagatow. Togodaw ra, u tilenbaliyaw be yen wagati bəe. Misali la:

- Məgo siya fila le be Burukina: kemesara la nafolotigibaw məgo mugan (20%) bi sərəda caaman mara i n'a fo binaani ani naani (44%) kemesara la, kasərə jumakuluba təo i n'a fo biseegi kemesara la (80%) ka nafolo ye biduuru ni wəorə ye kemesara la (56%).

- Wagadugu mara la, məgəw be sii jan sərə ka temə Tənkodogo mara məgəw la foo san tan ni duuru (15 ans).

- Dugubaw ra, cəden bi se ka kunandiya sərə ka kalan laban ka temə musoden kan. O kunandiya bi se ka temə musoden taa kan foo siyen mugan ani wolofinla (27fois).

- Kemesara la, fantan mugan (20%) ka deenw min bi ni san tan ani saba ka taga se san tan ni wəorə la (13-16ans), lakəliso la o fantanden kelen bəe bi teriya sərə ni famadenw wəorə le ye.

- Kəlew noo fe məgo miliyən duuru ye kunko sərə i n'a fo fasojama tilanin yərə naani. O la məgo miliyən fila ni murumuru fila le ka kan ka demə sərə joona joona.

- Kəle kera sababu, deenw minw gwəna ka bə oka dugu ra, o caaman te ni wolosebe ye. O bi se məgo biseegi ani seegi kemesara la (88%). O sababu ra, faso t'u lən.

- Cəe minw bi baara la, o ka sərə bi musow taa dan foo siyen saba.

- Ka mine saan 2017 ani saan 2019 ce, də bəora sənekebaarakunda ka baarakənafolo la foo bisaba ni seegi kemesara la (38%). Kasərə səne bi fasojamaba le balon i n'a fo kemesara la məgo biseegi (80%). Ka fara o kan, o la bəgenbu-guyabaara ka baarakənafolo ye tan ye (10%)

kemesara la. Ka sərə a bi na ni nafolo caaman le ye i n'a fo bisaba ni duuru (35%) kemesara la səne da fe.

- Wagadugu sonsoribuguw la, deen minw bi ni san duuru ka teli ka sa ka temə deen təw ra foo siyen fila.

- Saan 2016, meri ni kənseye minisipow minw sii bi ni saan tan ni seegi ka taga bisaba ni duuru (18-35ans), o kun ye məgo mugan kemesara la (20%), kasərə o ka ca ni məgo bisaba ye Burukina jamana kənə kemesara la.

- Ni anw ye muso saba ta fila le ti ladonan ka jan. O ladonbaliya te ni dugu ye, saan da, sigeiyərə, lonni walima sərə.

- Musow ni cəew bee bi hakeya kelen ye, nga muso minw bi jəyərəbaw la o man caa, i n'a fo muso tan ni duuru kemesara la (15%). Ka sərə sariya ya yira ko muso bisaba kemesara la (30%) le ka kan ka jəyərəba nunu sərə. O man ca politiki ko fanan ra. Ziyanre ani Yatenga maraw la, kənseye minipow ma se bisaba kemesara la kasərə Doori ani Banfora maraw la, o bi muso fila walima naani kemesara la (2 à 4%).

Aw minw bi Faso naməgɔya ninina Otilenbaliyaw sababu ra, fantanya kəle gwəleyara kojugu, sigjəngɔya fana bi gwəleyara. N'an ye kəngə, koronaviris bana (Covid-19), jama ani adamadenya kunkow, nin fəenw bəe be an ka Faso ladonni gwəleyara ka taga.

Ni politiki naməgəw m'o janto nin ko la, tilenbaliya bina fangaba sərə. O le y'a to, ka kuman caaman bə a ra, anw ye daadili ta walasa an ka se ka tilenbaliya fanga dəgɔya. Ole kama, anw sosiyete sivili jəkulu ani owenigew (ONG) i n'a fo Kititigelamusow ka jekulu (Association des Femmes Juristes du Burkina Faso), Balə situwajən (Balai citoyen), Buurukina sənekəlaw ka jekulu (Confédération paysanne du Faso), owenigew ka jekuluba (SPONG) ani Oksifamu (Oxfam) ye kan ta. O kantali bi don saan 2020 ka jamanakuntigi wote min bina ke sumanladonkalo la, min bi fo nansarakan na k'o novanburu. Anw ani sosiyete sivili jekulu bisaba ni kə, an bi a yala aw ka nunu daadiliw ta aw ka politiki sira fe walasa tilenbaliya ka nəgɔya Burukina Faso jamana kənə.

1. Fasodenw b  e ka kan ka kalan ke, kalan puman, min ti sara. O kalan fanga ka kan ka boyan y  r   mina o ye mat  reneli kalan, baaradegi kalan walasa an ka jamana ka yiriwa

- Jamana ka baaranafolo k  n   bisaba k  m  -sara la (30%) le ka kan ka k  renker  n kalan koo ra. O bi ke sababu ye b  e ka se ka kalan ke, kalan puman, min ti sara. O kalan fanga ka kan ka boyan y  r   mina o ye mat  reneli kalan, baaradegi kalan Burkina faan naani b  e ra : d  sebagatow ka deenw ani denmusow ka se ka kalan ke kabi kalanso f  l  n, c  mance lakoli foo iniversite kalansobaw ra.
- O ka kan k  o c   siri fasodenw b  e ka se ka kalan ke foo ka se saan tan ni w  r   ra. O janto ka kan ka sigi sanu baarakey  r  w la ani balawu be jamana faan minw na.
- C  siri fana ka kan ka ke walasa kalanso waga fila ani k  me duuru (2.500) minw datugura kele sababu la ka se ka day  l  . O kama, d   ka kan ka fara kalankow minisiriso ka baarak  nafolo la.

2. Janto ka kan ka sigi k  n  sira adamanden marali siraw la. Sira min bi se ka ke sababu ye ka fantan ni nanfolotigiw gw  re j  ng   na walasa sigi ka se ka diya : O bi se ka ke sira puman ye ka tilenba-liya ni banajuguw kuraw kele :

- Kem  sara la, k  n  sira sira ka baaranafolo ka kan ka se tan ni duuru (15%) walasa i k  ra fantan ye o, i k  ra nanfolotigiw ye o, jamanadenw b  e ka se ka furake.
- Aw ka kan ka banba walasa d  g  t  r  -sow minw datugura kele n  o fe ka se ka day  l  . Janto ka kan ka sigi Dori, Dedugu Fada ni Banfora maraw la. O kama, aw ka d   fara o ka baaranafolo minw

bi don jii, saniya, dumuni, k  n  sira, balo, marali faanw fe.

- Aw ka kan ka baaraboloninw sigi min be taga adamanden latangani sira la walis-a ka se ka nanfolo s  r   ka d  sebagatow d  em   : fantanw, m  g   minw bi d  se k  o y  re furake, musow, sigenbagatow ani fasoden minw bi togodaw ra.
- Koronavirisi (Kovid-19) n  o fe, aw ka kan ka sariya ta min bi fasodenw minw b  e bi gw  leya k  n   ka k  n  sira-kow lak  losi i n  a f   : fantanw, bolola baarak  law, minw ka baara tij  na, m  g   minw k  o ka dugu to yen, o ka jati-giw, minw bi togodaw ra ani duguba ka d  sebagatow.

3. Sariya ka kan ka ta ka ninsara n  g  ya i n  a f   lenpo : seko min bi don baarak  nafolo cayali la ka kovid-19 kele, nanbara ma kan ka ke yen :

- Kovid-19 k  ra sababu ye ka d   bo lenpo sara la. O kama, n  g  nd  m   lenpo kura ka kan ka sigi joona joona nanfolotigibaw ka s  r   la i n  a f   k  mesara la, ka duuru lenpo bo (5%) faso waritigibaw duuru (5%) ka nanfolo la. Wari min s  r  ra, o bi don koronavirisi kele la ka se ka faso yiriwa joona joona.
- Ka d   fara lenpo sara la walasa guveren  ma ka se s  r   : ka lenpo kuraw sigi i n  a f   sigiy  r   n  a lamini ka lenpo, nafolo lenpo, tigiya lenpo, wa lenpo minw signin be dumuniw kan k  o d  g  ya walasa ka d  sebagatow d  m  .
- Aw ka kan ka sariya sigi sen kan kopu-man walisa bololabaarak  la nafolotigiba dogoniw ka se ka lenpo sara o ka s  r   ye min ye jaati.
- Aw ka kan ka sariya min sigina ka taga sanubaarak  law fan na, i n  a f   k  o ka nafolo kelen (1%) di dugulew ma k  m  -

#ankatilenbaliyakel

**Wagadugu mara
la, məgə be sii jan
sɔrɔ ka təmə Te
nkodogo mara
məgɔw la foo san
tan ni duuru**

#ankatilenbaliyakel

**Bolilaw məgə waga
saba ni bikɔnnɔtɔn ni
wolowula ni kəmə
wɔɔrɔ ni kɔnnɔtɔn**

**(397. 609), o məgə
mugan ni seegi dɔrɔn
(28%) le bɛ ni danfa-
rasəbə kəməsara la**

#ankatilenbaliyakel

**Togodaw ra məgə bi-
naani ni wolowula ni
tilance kəməsara la
(47,5%) bi sigenba ra,
kasɔrɔ dugubaw ra o
da ye məgə tan ni saba
ni murumuru wolowula
(13,7%) kəməsara la**

**Bolilaw məgə waga
saba ni bikɔnnɔtɔn ni
wolowula ni kəmə
wɔɔrɔ ni kɔnnɔtɔn
(397. 609), o məgə
biseegi ni seegi
kəməsara la (80%) ka
denw te ni wolosebə ye**

#ankatilenbaliyakel

**Wagadugu sonsori-
buguw la, deen
minw bi ni san**

**duuru ka teli ka sa
ka təmə deen tɔw
ra foo siyən fila**

#ankatilenbaliyakel

**Kəməsara
la nafolotigibaw
məgə mugan (20%)
bi sɔrɔda caaman**

**mara i n'a fɔ binaani
ani naani (44%) kəm
esara la**

#ankatilenbaliyakel

#ankatilenbaliyakel

**Kəməsara la, sənəkə
yɔrɔ bi cee bisaba ni
kelen ni tilance bolo
(31,5%) sənəkəla ceew,
kasɔrɔ sənəkəla
musow ye məgə
wolowula ni murumu-
ru naani (7,4%)**

#ankatilenbaliyakel

**Deen fiyəntɔw,
tulogweren walima
nabaraw, o ka**

**lakɔli kunnadiya
bi dəgɔya foo siyə
fila**

#ankatilenbaliyakel

**Dugubaw ra jisaniyanin
bariko duuru pəgəna bi
sɔrɔ bisaba ni wolowula
ni murumuru saba ye**

**(188f) ka sɔrɔ togodaw
ra jisaniyani bariko
duuru pəgəna səgən ye
kəmə ye (500f)**

sara la.

- Aw ka kan ka baarada minw ka soro caya-la bana wagati la jetimine ani ka lenpo sigi o ka soro kan. Ka fara o kan, guverenema ma kan ka mogo minw ti son ka o ka lenpo sara deme fo n'o sonna k'o ka lenposarasebe yira bee ye.
- Aw ka kan ka jurusara lalo min labenna sanlabankalo (desanburu) walasa an ka faso kana ben nafolo sorosira balawuba ra.
- Fasodenw bee ka kan k'o kaan di walasa sariya min sigira ka taga lenpo faan na, o ka se k'an ka faso yiriwa banajuguw ni koronavirisi bana kofe.

4. Aw ka kan ka baarajo sabati ani politiki jumaw ta ka jesin ka taga baarada faan fe, walassa musow, kanbelew ni sunguruw ka se ka baara puman soro :

- Musow ni ceew minw bi bololabaara ke, sariya ka kan k'o ladon faso hakili sigi la deme sira faan fe.
- Aw ka kan ka politiki hakili puman sigi ka taga baara fan fe walassa min bi se ka baaraw yele i n'a fo baarajo, baara juman, keneya ani baara korsi minw bi se ka fantanw bee deme, kerengerenni : kanbeledenw, sungurudenw ani muso minw bi dugudeniw na, baara juman te minw bolo, ka bolonkoloniya kelle.
- Aw ka kan ka sariya minw bi don sanubola baara da faan few sigi se kan, i n'a fo sariya 028-2008/AN/ ani sariya 029-2008 minw bi adamaden niin tooro kelle ani a jogonnaw ani sariya n°2016-504/ PRES/PM/MFPTS/MS/MFSNF dannikalo tile kononton saan ba fila ani tan ni wooro (9 juin 2016), min bi baara min ma yi denmisew ma kelle

5. Ka seneg, begenmara, kongobeng, jikonefaw baaradaw deme walasa senekelacew ni musow ka yiriwa :

- Aw ka kan ka tan ta (10%) kemesara la faso ka baarakafolo la ka don seneg baaradaw la. O la fana bisaaba (30%) kemesara la ka kan ka jesin begenmara ka baarada la. Saan o saan ka miliyari tan ni segi don san be foo san duuru wala-sa ka se ka baarakeminanw n'a jogonnaw san.

- Dugumakolo faan fe, aw ka banba ka baarakedaw sigi o yoro la, ka se di o ma walasa o ka se ka dugumakolo latanga min bi ke sababu ye denbayaw, musow, cedenw ni musodenw, begenmaralaw latanga o ye.

- Aw ka kan ka marada ka sariyaw sigi sen kan, sariya min ye a fo koo dugudeniw ka dugumakolo ye siya saba ye : sigiyorow, baarakeyorow ani feen bila yorow.

6. Politiki hakili pumanw ka ta ka taga wagati yeleman faan fe min bina se ka ke sababu ye adamadenw ka degi o balluwu la :

- Aw ka kan ka wari min bi don dugumakolo tangani faan fe bila sen kan Burukina Faso ka mara tan ni saabaw bee ra, kerenkennin Dori ni Fada maraw la.
- Aw ka banba ka marada kelen kelen bee deme soro o ka se ka faso jamana ka feerebaw sigi o ka duguw ra walasa musow, cedenw ni musodenw, desebagatow ka koow ka se ka sigi yen.
- Mogo minw bi baara ke o faan fe, aw ka kan k'o hakilila sigi senekebaaradaw la min bi dugumakolo tanga.

7. Deme min bi don musow ni ceew bee ka kelenya kon, musow ni denmusow ka se ka lo o yere ma baaradaw bee ra :

- Ka janpini walasa an ka ladankorow ni

an ka sariyakuraw bi se ka bën kelen ma cogoya min na musow ani cœuw ka se ka hake soro ciŋe ta yoro la ani baarakeminanw

- Sigikafö ani bœen le ka kan ka janini jamakuluw fe walisa cœuw ni musow bœe niyoro ka se ka ke kelen ye ciŋen ko fan fe walima dugukolo latilan ko fan fe.
- janini ka kan ka ke walasa baarakeminanw ani fœnw yelemani i n'a fo sumaw min bi bën musow man o ka se ka jen soro (juru min sara ka nogo, baaraké lonni, dugukolo ani senekeminanw, jii ani kuran). O ka kan fana ka musow ka namogow kalan lonnidaw ra (juru mara, politiki faan fe, kenyereye baaraw, musow ka se ka jekulu sigi min bi taga OWADA (OHADA) sariya la.
- Ka sariya min y'a yira ko muso bisaba kemesara la (30%) le ka kan ka joyoroba soro sigi sen kan walasa musow daa ka caya O joyorobaw la

8. N'an b'a fe ko an ka jamana nin ka namogoya ka se ka jamana nin mara cogo ra, ka se ka bœe jati koow ra mögɔ si kana to kofe walasa jamanadenw kana tɔɔrɔ : gwelé min soro ra keneya sira ani dugu tanga faan fe, o ma kan ka ke sababu ye ka mögɔw ka hake nagasi :

- Sariya min bi kibaruya waajibiya fasojama bœe ye, ka daa ta k'o sigi sen kan.
- Baarada min kene be ka jamana ka nafolo senatagama segesegé, surafendi n'a njogonaw kélé min bi fo nansarakan na koo ASCE/LC fanga boŋe walasa nanbara ka dabila ka taga ni adamadenw ka mara fan fe, ani wari ko fan fe ye.
- Jamana kuntigiw ka kan ka ke mögɔ sebew ye. O waajibianin lo o ka ke hɔrɔn ye, ka tŋe fo fasodenw ye walasa jamanadenw fari foni lenpo sara la.
- Jamana kuntigiw ka kan ka se ka musow ni cedenw walima musodenw

bila namogoya ra i n'a fo sariya sira muso bisaba ani cedenw walima musodenw (30%) kemesara la (Minisiriw, namogobaw ani baarakeyoro kuntigiw).

- Ka segin worobo sariya 044 kumabollo 312, sebennisira 14 kan, walasa fasodenw ka se k'o hakilila fo jamana marasira faan fe.

9. Adamadenyasira kewalew la, aw ka kan ka aw janto desebagatɔw, musow, cedenw ni musodenw le la :

- Aw ka kan ka jamanadenw ka latangali bila fœen bœe jaſe :
 - 1) Aw ka kan ka baara ke walasa koju-gu i n'a fo danmatemew ni kene karabaw ka dabilo ;
 - 2) Aw ka kan ka sariyaw sigi walasa mögɔ minw tɔŋnɔnna o ka se ka deme soro o kunkow la ;
 - 3) Aw kan ka fana ka sariya puman sigi ka mögɔtɔŋnɔnniwi deme ka o lakisi joona joona ;
 - 4) Aw ka kan ka musow ani denmisewn deme janaman.
- Aw ka kan ka dugubaara kelow fanga sabati, walasa o ka dugunemögɔ puman soro min bi na se ka o deme kosebe, ani dugubaarakelow kan ka o yere di baara la, walasa o ka jenkakuman sigi mögɔ minw tɔŋnɔnna ani demebaga tɔɔw ce.
- Aw ka kan ka porogaramu janaman sigi ka taga wari ko faan fe walima ka taga latangali faan fe, min bina se ka ke sababu ye ka do bo fantanya ra.
- Aw ka kan ka wili ka lɔ ka politiki hakili kuraw sigi, minw bi an ka soro maraco-go faan fe. Ka fara o kan, hakili puman ka kan ka sigi balawu mara sira faan fe, jii koow la walasa ka se ka hakili kuraw bila senan bœe ka ke kelen ye.
- Aw ka kan ka here soro sira kuraw bila sen kan faso sabatiyoro bœe la walasa kelew ka se ka kolosi adamendenw ce

Politiki jnamögow t'o jantora
an na....

Ni sörödaw tun bi tilan an
ka saradaw la ka jne

Ni faso jnamögö kun sonna
ka sosiyete sivili jenkuluw
ka hakilaw lajë,
Nne hakili la, koow tun bi
yelëma.

Mme Sabine OUEDRAOGO née COMPAORE,
Coordinatrice régionale des organisations
féminines de la région du sahel

#agircontrelesinégalités

Je vote pour
la réduction
des inégalités

2020

walima jamanadenw ni faaman cë. Ka fara o kan, bëe ka hakila, jenko juman ka fasodenw
bëe cë : musow, cedenw ni musodenw, mögö tøjoniw. Aw ka aw janto Burukina Faso deenw
bëe la, o ma kan ka sira ka kuma, o ka kan ka bonja o hakilila fow la min bi taga balawuw
kélé sira faan fe.

10. Ka banba ka jatidenw sörö, jatiden pumanw minw bi sörö wagati bëe ra tilenbaliya sira faan fe : o ye fœn fôlô min bi tilenbaliya kélé :

- Aw Ka kan ka jatidenw lase mögöw ma lon bëe, o jatidenw kan ka ke tijë jatidenw ye an
ka jamana Burukina Faso ka sörödaw la. O kofe, o jatidenw kan ka lase fasodenw bëe ye
tilenbaliya bë faan o faan na : këneya sira, kalan sira, dumuni sira, hooroya baara ani poli-
tiki sira faan fe. Kibaru minw sörö la, o ka kan ka ta ka tilenbaliya kélé Burukina faan tan
ni naani bëe ra.
- Gwëleya caama le be an ka jamana la : sörö sira la, këneya sira, jamana tanga sira. O kama,
an ka hakili kura di an yere ma, ka wuli k'an ka faso lo, heere faso min balawu te a ra. An
ka wuli ka tilenbaliya kélé walisa burukina jamana ka tilen ka ben kan kelen ma!

www.agircontrelesinegalites.com | Facebook.com/agircontrelesinegalites

